

16 квітня 2003 року

БУКОВИНА

З витоків вічності

Задля збереження духовної спадщини

Чернівецькому художньому музеєві
виповнилося 15 років

Художній музей, як сучасник бурхливих подій новітньої історії України, був заснований у 1988 році й розміщувався у недіючому Святодухівському соборі. Але 1991-го за гарячої підтримки творчої інтелігенції, захопленої виром перебудовчих процесів, отримав приміщення колишнього міськомкому компартії України і нині працює на другому та третьому поверхах цієї унікальної пам'ятки архітектури національного значення, спорудженої в 1901-1910 роках для Буковинського ощадного банку в стилі віденського модерну.

Перші експонати надійшли з обласного краєзнавчого музею, Будинку народної творчості та Міністерства культури України. Основою музейної збірки стало мистецтво Буковини XVII-XX століть. Колекція іконопису – буковинські хатні образи, ікони на склі, вартісні твори народного та професійного іконописання тощо. Художні полотна малярів XVIII-XIX століть Е. Грютцнера, А. Кохановської, живопис майстрів пензля XX століття Є. Ліпецького та А. Кольніка, І. Беклемішевої, О. Киселиці, Е. Нейман, П. Яковенка, Л. Копельмана, О. Криворучка, Я. Зайця, І. Холоменюка, О. Плаксія, В. Санжарова, О. Любківського, О. Черногуз та інших. Музейна збірка відображає творчість українських митців М. Глуценка, М. Деревуса, А. Коцьки, С. Шишка, Г. Гавриленка, І. Остафійчука, художників буковинської діаспори Петра Мегики, Темістокла Вірсти, Миколи Бідняка, Стефана Паппа. У музеї зберігається рідкісна колекція буковинських народних килимів, понад три тисячі буковинських та гуцульських писанок, твори різьбярів по дереву Василя та Миколи Шкрібляків, М. Мегеденюка, представлена творчість Г. Гараса, М. Катеринюка та багатьох інших.

За роки існування збірка музею збільшилася майже удвічі й налічує понад 8 тисяч експонатів основного та науково-допоміжного фондів. На жаль, через недостатність фінансування впродовж останнього десятиліття музей перестав закуповувати мистецькі твори кращих майстрів образотворчості, декоративно-ужиткового та народного мистецтва.

У нинішніх умовах дійовим фактором для повноцінного виконання музеєм його основних функцій є ініціативна професійна робота музейного колективу. Живитися відчуттям причетності до благородної справи колекціонування та збереження духовної спадщини – невимовне задоволення музейника. Плідно співпрацюємо з колекціонерами, досліджуємо приватні збірки й особистих архівів митців, підтримуємо зв'язки з власниками окремих мистецьких творів тощо. Результативно виявилася багаторічна робота з утворення та формування колекції скульптурних і графічних творів Опанаса Шевчукевича та документальних джерел під час роботи в архіві родини митця. Фонди образотворчого мистецтва поповнились численними творами Одарки Киселиці та архівними матеріалами про творчість Анатолія Скиби, творами Є. Ліпецького та П. Видинівського. Музей із вдячністю прийняв велику збірку творів та архівів Леона Копельмана, а також картину Ю. Пігу-

ляка, яку передав з Києва професор Ростислав Пилипчук за активного сприяння головного редактора газети "Буковина" Володимира Михайловського.

Твори регіонального мистецтва є основою зібрання Художнього музею, який є єдиним на Буковині музеєм мистецького профілю. Відтак особливої ваги набирає дослідження мистецьких процесів на Буковині в контексті загальноукраїнського та європейського мистецтва. Науковці музею послідовно реалізують свої професійні надбання в галузі українського мистецтвознавства. Співробітники музею стали авторами майже 300 досліджень, які вийшли окремими виданнями, в збірниках міжнародних та всеукраїнських конференцій та на сторінках обласних газет. Серед них майже 20 каталогів про творчість буковинських митців. За підтримки обласного управління культури та відділення Українського фонду культури видано книгу "Скульптор, доктор медицини Опанас Шевчукевич", набір буклетів "Край буковинський". Чернівецька організація Національної спілки художників України профінансувала видання енциклопедичного довідника "Митці Буковини". Досліджується творчість митців краю Євзебія Ліпецького, Євгена Максимовича, Августи Кохановської, Миколи Івасюка та інших.

Важливою ланкою наукового процесу є виставкова діяльність музею. Тимчасові виставки (їх створено понад 360) стали постійною музейною практикою для ознайомлення з мистецтвом Буковини в повному обсязі. Адже нині через нестачу експозиційної площі хронологія експонування мистецтва Буковини завершується 40-ми роками XX століття. Разом з тим виставки дають можливість для широкої популяризації мистецтва України та творчості митців із зарубіжних країн. Розроблено кілька проєктів, за якими опрацьовуються серії щорічних вернісажів "По-статі в мистецтві. Буковинські художники в творчості та документах", "Чернівці – моє натхнення", "Відреставровані твори", "Чернівці і чернівчани", "Буковинські митці-ювіляри" тощо. На жаль, назвати всі неможливо.

Виставкова робота тісно пов'язана з науково-освітньою діяльністю музею, яка дедалі набуває більш ефективних і дієвих результатів та до певної міри впливає на культурну атмосферу міського середовища. Значної уваги надаємо впровадженню в роботу принципів музейної педагогіки. Теми екскурсій, лекцій, пересувних виставок, слайдпоказів, відеосеансів відповідають шкільним темам "Рідний край", "Культурні та історичні цінності", "Культура і церковне життя" та ін. Працює лекторій "Музейні зустрічі", в програмі якого 40 тем лекцій, діють пересувні виставки та мистецька студія "Арт-музей". Викладачі народознавства, краєзнавства, образотворчого мистецтва та художньої праці також мають унікальну можливість використовувати музейні форми роботи в шкільному навчальному процесі.

Тетяна ДУГАСВА,
директор Чернівецького
художнього музею.